

6.11.23

התנועה למשילות ודמוקרטיה

נייר עמדה – לוועדת החוקה חוק ומשפט

הצעת חוק קיום דיונים בהיוועדות חזותית בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים

(הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023

התנועה למשילות ודמוקרטיה הינה תנועה א-פוליטית הפועלת למען חיזוק המשילות והדמוקרטיה ומתן כלים ואפשרויות לנבחרי הציבור לקדם את המדיניות בשמה נבחרו, באופן המשקף את רצון בוחריהם: העם במדינת ישראל.

א. רקע

מתקפת הטבח הרצחנית על בניו ובנותיו, זקניו, טפיו ועולליו של עם ישראל במדינת ישראל בשבת השחורה (7.10.23) תובעת ממדינת ישראל החפצת חיים שינוי פרדיגמתי עמוק ואף ייחודי בכל שדרות הקיום כמדינה בארץ הזו.

בזירת המחוקק, ממנו נגזר החוק ומתוכו המשפט, נדרשת חקיקה שתשישם את שינוי הפרדיגמתי החיוני ותקנה כלים משפטיים ממשיים למערכת אכיפת החוק במלחמתה של מדינת ישראל כולה מול האויב הרצחני הבא עליה להשמדה.

הייחודיות המגולמת במאבק בטרור הרצחני נעוצה בעובדה שמעשה טרור נובע בבסיסו מאידאולוגיה ולכן יש לשאוף לגדוע את האידאולוגיה בעודה באיבה ולטפל בגילוייה באופן חריף ונחרץ, תוך צמצום, עד ביטולו כליל, של השימוש בכלי המשפט הפלילי שנועדו לאפשר התמודדות חברתית עם עבריינות ופשיעה תוך שקילת שיקולי איזון, מידתיות, שיקום, חלופות מעצר ונסיבות אישיות.

בעוד שהפושע מפר את חוקי החברה במסגרתה הוא חי, הטרוריסט מבקש להשמדה כליל.

על חוקי ודיני מדינת ישראל ליתן ביטוי לעובדה בסיסית זו, ולהתנער בהתמודדותה בטרור הרצחני משיקולים חוקתיים המוקנים, ובצדק, לאסירים ועצורים פליליים, לרבות אך לא רק: תנאי כליאה - לרבות מיטה ושטח מחיה, טיפול ושיקום, נגישות לטלפון, ביקורי משפחה והתייחדות, פעילויות התאוררות, היוועצות עם סגור בשלבים מוקדמים, גישה לחינוך והשכלה ועוד.

ב. הצעת החוק

1. מטרת הצעת חוק קיום דיונים בהיוועדות חזותית בהשתתפות עצורים, אסירים וכלואים (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן: "החוק") נועדה לקבוע הסדר חקיקתי כולל שיאפשר לעצורים ואסירים להשתתף בדיונים בעניינם בדרך של היוועדות חזותית. זאת נוכח הסיכון הכרוך בהוצאתם לדיונים באופן פיזי בפריסה ארצית בעת הזו, בה מדינת ישראל כולה, בשלב זה או אחר, מצויה תחת מתקפת טילים רצחנית.
2. מטרה נוספת המנויה בדברי ההסבר לחוק, נועדה להקל על כוחות הביטחון ושירות בתי הסוהר שמשאבי כח האדם שברשותם - קצרה ומלאכתם בשל הלחימה, מרובה.
3. הכלל לפיו אין דנים אדם בהליך פלילי אלא בפניו, הינו כלל יסודי במשפחת שיטות המשפט המערביות המוצא את ביטויו בספר החוקים של מדינת ישראל בסעיף 126 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.
- אכן, מקור הכלל מצוי בספר דברים א', ט"ז: "שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק" וכפי שנאמר בשו"ת הרמא, קח: "פשיטא דאי אשר לדון בדבר בלי שמיעת טענות הנתבע". ואכן בדרך זו יש להלך בהליך פלילי ולהגביל נחרצות את צמצומה בימי שגרה.
4. שונה הדבר כשעסקינן בהתמודדות בעת מלחמה עם בטחון הציבור, קרי - מסיתי, מסייעי ומבצעי הטרור הרצחני. לפיכך נמליץ לוועדה כי תגולם בהצעת החוק האבחנה בין עצורים ואסירים הקשורים לטרור לבין עצורים ואסירים פליליים. כך שבמערך השיקולים תינתן עדיפות להבאה לדיונים אל מול פני השופט של האסירים והעצורים הפליליים.
5. אשר לאבחנה זו, נחדד כי המבחן יהא החשד/ העבירה/ האישום בגינה נעצר ו/או נאסר אדם - כקובע את השיוך (בין פלילי לטרור) ולא ההליך בו טופל. חידוד זה נדרש שכן כאמור כיום, באופן שגוי ומוטעה בבסיסו - מטופלים טרוריסטים בהליכים פליליים.
6. כמן כן, מוצע לציין באופן ברור כי סוגיית בחינת "חיוניות המעצר" על ידי שופט המנויה בסעיף 9 ו-29 בחוק המוצע, המתחשבת במצב הכליאה ופגיעה בעצור, ואשר לא תחול לעניין מעצרים בשל חשד לביצוע עבירה שיש בה כדי לפגוע בביטחון הציבור - לא תוגדר רק לעת שרירותו של "המצב הביטחוני בשלו ניתנה הכרזה על מצב מיוחד בעורף" אלא לקובעה כהחלטה גורפת אף לתקופה הקודמת להכרזה ובלבד שנתגלתה בתקופת ההכרזה ואילך.
7. לסיכום – הרינו לתמוך בהצעת החוק, בכפוף ליצירת האבחנה הנדרשת ויישומה בין חשודים ונאשמים פליליים, החוסים תחת שיקולים חוקתיים, לבין חשודים ונאשמים בטרור הרצחני המבקשים להשמיד את מדינת ישראל ואזרחיה ומנצלים את חוקיה לרווחתם ולמטרתם. לעולם לא עוד.

עו"ד יסכה בינה
התנועה למשילות ודמוקרטיה